

Féltik az egyetemeket a tervezett radikális változtatásoktól

Bírálják a felsőoktatási törvény tervét

Nem tartják tökéletesnek a magyar felsőoktatást, elismerik, hogy jobbításra szorul, de az oktatási tárca jelenlegi radikális változtatási szándékával több ponton nem értenek egyet. Nagyjából így lehet összegezni a Szegedi Tudományegyetem (SZTE) megkérdőjeztet vezető oktatóinak véleményét.

– Talán lesz még erő, amelyik ezt megállítja – foglalta össze kiábrándultságát és reménykedését Berta Árpád professzor, az SZTE Bölcsészettudományi Kar dékánja.

Kész átverés?

Mi riasztja az egyetemi emberek többségét? Az oktatási tárca felsőoktatási törvénytervezetét ért bírálatok nagyjából négy téma körül csúcsosodnak. Az egyik a tervezet megszületésének körülményei. A másik az egyetemek vezetési struktúrájának tervezett változtatása. Féltik továbbá a tudományt és a kutatást, a hallgatói jogok részletezését viszont túlzónak tartják.

– Számomra érthetetlen, miért ragaszkodik a tárca éppen most, a bolognai folyamat bevezetésének amúgy is nehézségekkel teli időszakában a felsőoktatás ilyen mélyreható átalakításához – mondta Szabó Gábor fizikus, az SZTE Optikai és Kvantumelektronikai Tanszékének professzora. – Másfél évig folyt az egyzetetés a 11 évvel ezelőtt született és azóta számtalanszor módosított törvény újabb módosításáról, azt hittük, meggyeztünk valamiben. Ehhez képest a jelenlegi tervezetben merő újdonságok vannak, számos lényeges kérdés újr szabályozásának szándéka fedezhető fel a szövegben. Olyan témák, amelyekről eddig nem volt szó. Aki komolyan vette az eddigi egyeztetéseket, az joggal gondolhatja, hogy csúfot űznek belőle.

A külső stratégiák

A legtöbb bírálatot az intézmények vezetési szerkezetének és szisztémájának a megváltoztatási szándéka váltja ki.

– Nem állítom, hogy az egyetemek iránnyitása úgy jó, ahogyan van – vallja be Szabó Gábor. – Tény, hogy korábban is volt szó az úgynevezett akadémiai és az adminisztrációs irányítás, a gazdasági menedzselés közötti munkamegosztásról. De a most napirendre került merev szétválasztás az én szememben nem tűnik működőképesnek. A mi viszonyaink között nem látszik, mitől lesz legitim irányító szervezet az intézményi tanács (IT), amelynek négy tagját a miniszter nevezi ki, négyet meg a szenátus, az akadémiai szféra irányító testülete javasol? Hogyan lesznek érdekelték ezek a tárca által fizetett külső emberek az illető egyetem működésének jobbításában? Mi bajuk lesz, ha olyan döntéseket hoznak, amelyek következtében – ne adj a ég – csúdbé megy az egyetem?

– A korábban – vállalati mintára – igazgatótanácsnak, most intézményi tanácsnak nevezett adminisztratív és gazdasági irányító testület szava az akadémiai testülettel szemben, véleménykülönbség esetén, döntő lenne – magyarázza Berta Árpád. – Elképzelem, amint az IT azt mondja, hogy nem gazdaságos az úgynevezett kis szakok fenntartása – és igaza lesz. De vajon átlátják-e, hogy mégis szükség van ezekre, hiszen éppen az univerzalitást, a szakmai választék szélességét biztosítják? Attól tartok, hogy a minisztérium most egy amerikai modellt űltet át, aminek sajnos az lesz az eredménye, hogy a ma is jó színvonalú magyar felsőoktatás lesüllyed.

Szigorúan ellenőrzött oktatók

– Az IT összetétele és javasolt működése – vagyis az, hogy az intézményi stratégiai döntéseket külső szakértők hozzák – azt az üzenetet is rejti, mintha az egyetemeken nem lennének olyan koponyák, akik képesek stratégiai döntésekre – véli Galambos Gábor, az SZTE Juhász Gyula Tanárképző Főiskolai Kar főigazgatója. – Ettől eltekintve a törvénytervezet utolsó, általam ismert variációjában már sokkal elfogadhatóbb az

A hallgatók túl sokan vannak és egyre több a diplomás munkanélküli – valamit tenni kell. De mit?

Fotó: Karnok Csaba

új irányítási modell, mint a korábbiakban. Alighanem sok múlik majd azon, hogy eléggé széles látókörű és tárgyalóképes emberek kerülnek-e az IT-be.

Berta Árpád talált egy pozitívumot is a tervezetben: megszünteti azt az áldatlan állapotot, hogy egy oktató akár

négy állást is betölthet. Szabó Gábor viszont nehezményezi, hogy az oktatók szerződése határozott idejűvé válik. Azt mondja, még a versenyképes amerikai oktatásban is van egy határ, egy választóvonal, amelyen túl a korábban szelekcióján átesett oktatókat

nem készítik újabb és újabb megméretkezésre. Derüljön ki, ki való az egyetemre és ki nem – ez helyes. Am ha valaki már bizonyított, főleg idősebb górcső alá venni a működését.

S. E.

Szegeden tanácskoznak a kulturális bizottságok vezetői

Nagyvárosok, kultúra, önkormányzat

Fesztiválváros. Szinte mindegyik nagyvárosnak az az ambíciója, hogy okkal-joggal használhassa ezt a jelzót. Erről is szó lesz egy mai szegedi tapasztalatcserén.

MUNKATÁRSUNKTÓL

Mit jelentenek a fesztiválvárosi törekvések? Milyen különleges lehetőségek nyílnak a kulturális fejlesztések terén a nagyvárosokban? Mi a kulturális turizmus lényege? Milyen brüsszeli for-

rások segíthetnek a kulturális turizmus fejlesztésében? Mi a szerepe az önkormányzatoknak a művészeti fesztiválok és más kulturális programok szervezésében és finanszírozásában?

Egyebek mellett ilyen témák szerepelnek a megyei jogú városok szövetségének rendezvényén, amelyet ma tartanak Szegeden. A hazai nagyvárosi önkormányzatok kulturális bizottsági vezetőinek tanácskozását Botka László, Szeged polgármestere nyitja meg. Az egyik előadást

gyakorlott szegedi fesztiválszervező, Elek Zoltán tartja, aki munkatársaiával a már hagyományosnak számító színházi ünnepek, a Dömötör-gálák mellett az idén először a Budapesti Tavasz Fesztivál szegedi rendezvénysorozatát is megszervezte. Tapasztalatai alapján számol be a rendezvényszervező cégek és az önkormányzatok együttműködési lehetőségeiről a művészeti fesztiválok szervezésében.

Mrozek-bemutató Esterházy-vendégszövegekkel a Szegedi Focus Műhely előadásában

Özvegyek a Tamási Áron Klubban

Mrozek abszurd drámáját, az Özvegyeket mutatja be ma 19 órától a tanárképző Tamási Áron Klubjában a Szegedi Focus Műhely. A produkciót a társulat vezetője, Benkő Imola Orsolya rendezte, Esterházy-vendégszövegek felhasználásával.

– A kortárs lengyel drámaírók antológiájában bukkanok az Özvegyekre – mondja a Mrozek-darab rendezője, Benkő Imola Orsolya, a Szegedi Focus Műhely vezetője.

– A darab cselekménye roppant egyszerű: Rómeó és Júlia találkozik szeretettel és szeretőjével. Rómeó Izolda, Júlia pedig Trisztán. Rómeó és Trisztán egy harmadik nőért párbajozik, s mindketten meghalnak. A nők nem tudnak erről, végül rájönnek, és győzedelmeskednek a halál fölött. A halál mindenkiért eljön – ebből a közhelyből kiindulva hozott létre Mrozek egy abszurd létformát. Nem is a sztori az igazán érdekes, inkább a színpadi megvalósítása.

A darab női szerepeit kettős szereposztásban játsszák. A Júliák, akiket inycen-prostitúáknak is nevezhetnénk, jellemző mai

Benkő Imola Orsolya, a társulat vezetője, a Mrozek-bemutató rendezője

Fotó: Hollósi Zsolt

nőtípust képviselnek. A másik szereposztásban viszont emancipált nők. Esterházy Péter erőteljes abszurd szemlélete jól kapcsolódik Mrozek darabjához, ezért az Egy nő bizonyos részlete-

it vendégszövegeként beépítették az előadásba. A neki járó jogdíjról lemondó Kossuth-díjas írófejedelem már jelezte: ő is eljön majd megnézni a produkciót.

– A Trisztán és Rómeó képvi-

Tönkremehetnek a hagyományos filmszínházak

Filmszakadás a kismozikban

A némafilmek kora köszöndhet be ismét a hagyományos mozikban, ugyanis januártól az új alkotásokat olyan kópiaikon forgalmazzák majd, amelyek vetítésére a filmszínházak többsége alkalmatlan. A kulturális alap által nyújtott húszmillió forintból csak a mozik egytizedét lehet korszerűsíteni.

Az országban mintegy négyszáz, Csongrád megyében közel húsz olyan hagyományos mozi működik, amely jövőre bezárhatja kapuját. A külföldi filmgyártó cégek ugyanis januártól már csak olyan új technológiával készült szalagot hoznak forgalomba, amelyek olvasására a régi vetítőgépek alkalmatlanok.

– Az új produkciókat már az új hangcsíkkal forgalmazzák, amit az Egyesült Államokban fejlesztettek ki. A szegedi Belvárosi mozikban nyolc vetítőgép is található, de egyik sem tudja olvasni az új hangcsíkokat. Ehhez gépházanként egy új berendezésre lenne szükség – mondta lapunknak Petróczy Sándor. A Szegedi Mozgóképfélt. ügyvezető igazgatójától, a Mosisok Országos Szövetségének (MOSZ) elnökétől megtudtuk: azért tértek rá az új technológiával készült hangcsíkra, mert az nem tartalmaz szennyező, veszélyes ezüsttartalmú anyagot.

A multiplexmozik vetítőgépeibe már gyárilag beépítették azt a berendezést, amit most – Petróczy szerint minél rövidebb időn belül – a hagyományos filmszínházak mozigépeibe is be kellene szerelni. A kicsiny szervezet közel háromszázezer forintba kerül. Az ügyvezető igazgató sze-

MOZIK A MEGYÉBEN

■ Csongrád megyében tizenöt mozinak szolgáltattak filmet a Szegedi Mozgóképfélt. Szeged, Hódmezővásárhely, Makó, Sándorfalva, Mindszent, Földeák, Kiszombor, Szegvár, Forráskút, Ruzsa, Deszk, Bordány, Balástya, Pityvaros és Üllés. A szentesi és csongrádi mozi egy szolnoki filmforgalmazó cégtől szerzi be a produkciókat. A megye városai közül Kisteleken és Mórahalmon nem működtetnek mozit.

rint a kismozik jelentős része éves jegyárbevételéből sem tudja fedezni az új hangtechnikai berendezés árát. Így a problémát csak állami, illetve önkormányzati segítséggel tudják megoldani.

Míg a Nemzeti Kulturális és Örökségvédelmi Minisztérium nyáron az artmozik műszaki fejlesztésére, addig a Nemzeti Kulturális Alapprogram szeptember elején 20 millió forintnyi összeggel kifejezetten a vidéki kismozik vetítőgépeinek modernizálására írt ki pályázatot. Petróczy Sándor szerint azonban ebből a pénzből – még 50 százalékos önrész mellett is – csak negyven-nyegen tud mozit tudnak korszerűsíteni.

Megtudtuk: a pályázatnak mindössze a regisztráció a feltétele, azaz a moziknak csak igazolniuk kell a Nemzeti Filmrodánál, hogy ténylegesen működnek és nincs tartozásuk. Petróczy Sándor hangsúlyozta, hogy a szegedi Belvárosi mozikban év végéig – önkormányzati támogatással – minden vetítőgépbe beszerelik az új hangtechnikai berendezést.

SZ. C. SZ.

H. ZS.